

Skam

Dansk
Gym, hf og
VUC
Udskoling

SKAM

Norsk dramaserie

Julie Andem

2015

Filmiske virkemidler

Sproghandlinger og facework

Filmiske virkemidler

Omfang

2 moduler á 60 minutter

Formål

At træne eleverne i at genkende filmiske virkemidler og reflektere over deres virkning

Materiale

<http://filmcentralen.dk/gymnasiet/filmsprog>

Første afsnit af første sæson af "Skam". Afsnittet streames med danske undertekster fra Mitcfu.dk: <http://hval.dk/mitcfu/> eller bestilles på dvd samme sted.

Forløb

1. Eleverne læser om filmiske virkemidler som lektie
2. Tavlegennemgang af hvert virkemiddel med sammenligning med lignende begreber og metoder i litterær analyse, fx fremstillingsformer, komposition, fortæller, synsvinkel.
3. Virkemidlerne fordeles blandt eleverne.
4. Sammen ser vi første afsnit af første sæson med særlig blik på filmiske virkemidler. Varighed 20 min.
5. Elever reflekterer og giver derefter eksempler på "deres" virkemiddel og dets virkning fra "Skam"
6. Sammen gætter vi på handlingsspor og mulige udviklinger. Elever, der har set serien, må svare bekræftende eller benægtende.

Evaluering

Eleverne finpudser og afleverer deres notater fra timen på lecio. Formål: At have en opstilling af analysebegreber til eksamen. Lærer giver feedback og repeterer om nødvendigt næste time.

Sproghandlinger og facework

Ifølge teorien om facework spiller vi alle roller, og vi er intet uden vores overflade, vores face. "Face eller ansigt er defineret som det positive billede af ens sociale identitet eller det værd man som talende forsøger at leve op til, og som man søger at få andre til at bekræfte under en samtale." (Begreb om dansk, Birgitte Darger, m.fl, dlf 2009)

Vi forsøger alle at iscenesætte os selv og vise vores omgivelser, hvem og hvad vi mener, vi er. Vi taler og handler i overensstemmelse med vores selv billede. Vi kan arbejde på at true, beskytte, krænke eller opbygge eget eller andres face. Et eksempel på høflig facework: Ingen siger direkte til den pinlige onkel, at han er fuld og dum, men vi forsøger at behandle og italesætte ham som sjov og festlig. Sådan kan vi sammen opretholde billedet af en dejlig familiemiddag.

Omfang

Et dobbeltmodul på 2x60 min

Formål

Kunne anvende faglige begreber om facework, sproghandlinger og talehandlinger.
Relevant for eksamen og for opbygning af social kompetence.

Indhold

Fagligt materiale om begreberne plus første afsnit af SKAM (1) "Du ser ut som en slut"

Lektie

Til første modul kan man lade eleverne (gen-)læse om Goffmanns teorier, om regler for sproglig opførsel og fx se en video fra youtube om sproghandlinger. Læg nedenstående arbejdsblad klar på Lectio.

Forløb

Indled timen med at lade eleverne koble teorien med eksempler fra egen erfaringsverden. Giv dem nedenstående arbejdsblad. Opgave: Udfyld spalten "Eget eksempel".

Sproghandling	Lærers eksempel	Eget eksempel	Eksempel fra SKAM
<u>Informerende</u> Gengive, fortælle, forklare, informere, påstå	"Øger du din evne til at forstå kommunikation og facework, øger du din sociale kompetence"		
<u>Handlingsregulerende</u> Bede om noget, beordre, forlange Love, tilbyde, undskylde	Lærer til elever: "Følger I med i disse timer, bliver I bedre til at kommunikere"		
<u>Holdnings- og følelsesudtrykkende</u> Vurderinger	"Jeg synes, at det er vigtigt at kunne samarbejde med andre"		
<u>Kontaktstrukturerende</u> Holde samtalen i gang, vise man lytter	Det er når en elev fx holder mobilen i tasken, tager noter og markerer		

Gennemgå elevernes eksempler.
Kort pause.

Næste sekvens går ud på at arbejde med teorien ud fra SKAM første sæson, første afsnit.

Bed eleverne om undervejs at notere sig de scener, der er værd at undersøge ud fra teorierne om facework og sproghandlinger.

Vis første afsnit (18 min).

Efter filmen behandles situationen om Evas karakter i klassen: Hvordan agerer personerne og hvorfor? Hvordan arbejder hovedpersonen på at opretholde face?

Kort pause.

Eleverne går i 2-mandsgrupper med følgende opgave:

SKAM første sæson, første afsnit

25 minutters gruppearbejde og derefter fremlæggelse på 5 minutter

Udvælg en scene fra det afsnit af SKAM, vi har set. Analysér kommunikationen mellem karaktererne ved at anvende begreberne om sproghandlinger og facework

1. 5 min: Hvilke sproghandlinger kan I identificere? (Typer, direkte eller indirekte) Udfyld arbejdsarket.
2. 5 min: Hvordan kan I inddrage teorien om facework i kommunikationen mellem karaktererne?
3. 5 min: Hvad kan jeres eksempler vise om relationen mellem karaktererne?
4. 8 min: Forestil jer, at skal omskrive jeres scene, så den bliver del af en roman eller novelle. I skal bruge en 3-persons fortæller med personal teknik knyttet til Eva. Hvordan kan I vise den undertekst, der foregår i kommunikationen mellem karaktererne?

Grupperne går sammen i 4-mandsgrupper og fremlægger for hinanden.